

Za gospodarje

Maribor, dne 14. julija 1937.

Z občnega zbora Kmetijske družbe.

Pred občnim zborom.

Koncem leta 1936 je bila pri Kmetijski družbi revizija, katero je odredila banska uprava. V zvezi s to revizijo se je osnovalo društvo Kmetijska družba. Proti temu se je pritožila prejšnja zadruga Kmetijska družba. Odločitev, čigavo je preostalo premoženje nekdanje Kmetijske družbe, ima upravna sodišče v Celju in druga redna sodišča.

Zadnje nedelje dopoldna, 4. julija, je bil v prostorih Kmetijske družbe v Ljubljani občni zbor zadruge Kmetijske družbe, katerega je vodil predsednik Oton Detela, ki je tudi predsednik društva Kmetijska družba.

Bansko upravo je zastopal na občnem zboru šef kmetijskega odsosa g. inžener Muri.

Navzočih je bilo 60 delegatov podružnic Kmetijske družbe, s katerih niso ugotovili, koliko delegatov je imelo pravico zastopati in koliko število članov Kmetijske družbe.

Poročila predsednika in ravnatelja.

Po prečitaniu zapisnika lanskega občnega zbora je poročal predsednik, da bo predloženo letos občnemu zboru po ponovni cenitvi vsega premoženja Kmetijske družbe prečiščena bilanca. Nova bilanca za leto 1936 izkazuje 786.279.85 Din zgube.

Tajniško poročilo, katerega je podal g. ravnatelj Ferlinc, pravi, da je pasivna bilanca in velika zguba deloma posledica slabe letine in male prodaje koruze ter moke. G. ravnatelj je zbranim natančneje tolmačil bilanco za leto 1936. Iz natančnejšega pojasnila je razvidno, da so znašale naložbe 409.670.92 Din, dolžniki okrog tri milijone Din, zaloge okrog 2.750.000 Din, nepremičnine nad tri milijone. V zadnji vsoti je všteta tudi vrednost hiše pokojninskega nameštenskega sklada v višini poldrug milijon Din. Rezervni sklad je dosegel tri milijone 793.000 Din, od tega se odpiše zguba v višini 786.000 Din. Za menično posojilo

v višini 610.000 Din garantirajo nekateri člani glavnega odbora. Vendar ta garancija za sedaj še ni riskantna. Za leto 1937 predvideva proračun 800.000 Din izdatkov, dohodkov pa 720.000 Din.

Glasovanje za odpis zgube.

Glavni odbor je predlagal, naj se na občnem zboru glasuje glede odpisa zgoraj navedene zgube od rezervnega zaklada. Za odpis so glasovali vsi navzoči delegati, izvzemši šestih.

Krpg zastopstva Kmetijske družbe v Kmetiski zbornici.

Kmetijska družba šteje po poročilu tajnika 366 podružnic in 10.534 članov ter ima zato po mnenju glavnega odbora pravico poslati v Kmečko zbornico svojega zborničnega svetnika. Ker pa je Kmetijska družba zadruga in je zastopana kot članica revizijske zveze Zveze slovenskih zadrug že po zastopniku te zveze v Kmečki zbornici, bo moral končno odločiti minister za kmetijstvo, v koliko ima Kmetijska družba kot zadruga pravico, da je zastopana dvakrat v Kmečki zbornici.

Kako zastopstvo bi rad g. Teržan?

G. Teržan, inžener ter uradnik tvornice za dušik v Rušah, je tudi predsednik nadzornega odbora družbe. Ta gospod je posegel v razpravo glede zastopstva Kmetijske družbe v Kmetiski zbornici in je enostavno predlagal, da bi morala imeti Kmetijska družba v Kmetiski zbornici ne samo enega zastopnika, ampak bi morala biti zastopana pa vseh zborničnih svetnikov.

Z občnega zbora, ki je bil od predsednika zaključen po dvanajsti uri, sta bili poslani vdanostni brzojavki kralju Petru in knezu namestniku Pavlu.

Pripombe k letošnjemu občnemu zboru Kmetijske družbe.

V nedeljo 4. julija se je vršil, kakor poročamo v prvem članku, občni zbor Kmetijske družbe pod prav čudnimi okoliščina-

ml, ki jih obsojamo. Sedanji gospodarji K. d. z Mravijetom na čelu, ki razpolagajo na tak način s 170 letno kmečko organizacijo slovenskega kmeta in njenim milijonskim, s trudom tekom desetletja zbranim premoženjem, je nezaslišano. Ugotavljamo, da je pri vходу na občni zbor vodil seznam delegatov urednik »Kmetijskega lista« Vičič, ki ni pustil mnogim pravilne izvoljenim delegatom dostop na občni zbor, odnosno in šele po dolgem prerekanju moral dostop privoliti. Tako početje je krivično in tudi vemo, zakaj se tako dela.

Na hvalisanje o poteku občnega zbora v tako zvanem naprednem časopisju si dovoljujemo staviti sledeča vprašanja:

1. Zakaj se ni vneslo v bilanco dolg penzijskega fonda uslužbencev, ki znaša okoli 700.000 Din?

2. Zakaj se je vneslo v bilanco hišo penzijskega fonda v Tavčarjevi ulici 1 s poldrugim milijonom, ki ni last Kmetijske družbe? Potemtakem ne znaša zguba za leto 1936 samo 786.279.85 Din, ampak je veliko večja. To zna vsak preračunati. Tako se dela s kmečkim premoženjem!

3. Ugotavljamo tudi, da so v odboru člani, ki nimajo pravice v smislu § 5 pravil biti sploh člani K. d. (Mravlje, Soršak kot poslevoedeči podpredsednik K. d. in obenem ravnatelj konkurenčnega podjetja »Ekonomac«, upokojeni vladni svetnik dr. Spiller-Muys in advokat dr. S. Goljar).

4. Dognano je, da se je lanski občni zbor vršil nepravilno, ker so volili neupravičeni delegati in celo mrtvi. Zato je sedanjí glavni odbor nepravilno izvoljen.

5. Lansko leto je znašala zguba pri skladišču v Zagrebu skupno 370.000 Din, ki ni bila na občnem zboru dovolj pojasnjena.

6. Najelo se je skladišče v Ptujju za okoli 60.000 Din, skladišče se pa ni otvorilo, najemnina pa kljub temu izplačala.

7. Pri tako velikanskih izgubah je imel ravnatelj Ferlinc še vedno okoli 7000 Din dohodkov. Kako upravičuje to odbor?

8. O izgubah na fižolu in zeliščih se na občnem zboru ni ničesar poročalo, kar je vsega obsojanja vredno.

V imenu prizadetih kmetijskih podružnic kakor tudi v imenu ostalih prizadetih uslužbencev in upokojencev izjavljamo, da je sedanjí glavni in nadzorni odbor nepravilno izvoljen ter ga smatramo za vse nepravilnosti v smislu pravil odgovornim.

Pozivamo oblast, da podvzame potrebne korake za zaščito prave Kmetijske družbe, katero naš kmet vedno smatra za svojo lastnino.

—

Banovinska uprava o stanju vinogradov.

Kr. banska uprava, oddelek za kmetijstvo, sporoča:

Neugodno vreme v zadnjem času za razvoj vinske trte je tudi letos močno ogrozilo vinski pridelek. Nesreča bi bila gotovo slična lanski, da niso vinogradniki posvečali škropljenju večjo pozornost. Peronospora se je kljub temu ponekod močno pojavila, in sicer tudi na grozdju. Nekateri okrají so posvečali zatiranju bolezni na vinski trti posebno pažnjo, kar je pohvalno omeniti; tako n. pr. okraj Lendava, Ljutomer, Novo mesto, Brežice in Šmarje pri Jelšah. Temeljito je tudi proučevala nastop peronospore banovinska vinarska in sadjarska šola v Mariboru. Podatki bodo služili dobro tudi za bodoče. Iz mnogih vinskih okolišev prihajajo pritožbe, da se ne upoštevajo navodila za napravo škropiva itd. Okraj Ljutomer sporoča, da so se letos odrezali oni vinogradniki najbolj, ki so škropili prvič okoli 23. maja, drugič začetkom junija, tretjič sredi junija in četrtič koncem junija. Potrebno bo izvesti še peto škropljenje v prvi polovici julija; eventualno tudi šesto, kar zavisi od vremena. Pritožbe prihajajo tudi radi sene nega črvička in kiseljaka, ki povzročata ponekod občutno škodo po grozdju.

—

Hmeljarske zadeve.

Poročilo iz Savinjske doline in Vojvodine.

Savinjska dolina: Zadnjih 14 dni vreme za razvoj hmeljske rastline ni bilo nič kaj ugodno. Menjaje so se vrstili sončni in vroči dnevi z deževnimi in nenavadno hladnimi. Le v najboljših nasadih je dosegla rastlina vrh opor in odgnala številne stranske poganjke, v drugih pa je še vedno zastala. Vsevprek pa so nasadi izredno zdravi, brez vsakih bolezni in škodljivcev. Rastlina polagoma splošno prehaja v cvet. Z ozirom na sedanje stanje se računa, da pridelek glede množine ne bo prekoračil lanskega, glede kakovosti pa se obeta v vsakem pogledu prvovrstno in zlasti tudi v barvi brezhibno blago.

Vovodina: Stanje nasadov je slejkoprej zelo neenakomerno in le v nekaterih nasadih se računa na polni pridelek, dočim drugi slabše obetajo. Rastlina je zdrava in le peronospora se pojavlja tu pa tam, vendar zaenkrat resnejše nevarnosti ni.

Ljudski pravnik

Obešanje otrok na voz. Jamstvo za nezdgo. F. K. Vaš sin se je obesil od zadaj na voz, ker pa je voznik začel peljati v diru, je padel z voza pod kolo ter bil hudo poškodovan. Vprašate, ali Vam je dolžan voznik povrniti stroške, ki ste jih imeli. — Po našem mnenju so starši dolžni paziti na svoje otroke, zlasti tudi, da se ne obešajo na vozove. Ako voznik ni vedel, da visi kak otrok na vozu, pač ni odgovoren za to, ako otrok pade z voza ter se poškoduje. Pa tudi sicer, ako ve, da kak otrok zadaj visi, bi se mu težko moglo očitati krivdo na nezdgi, ko je predmetni slučaj, da je otrok padel pod kolo, zelo redek.

Dolžnik iz leta 1931 prodaja posestvo. C. V. v S. d. Leta 1931 ste posodili sosedu 6250 Din, sosed je močno zadolžen, sedaj prodaja posestvo in Vi vprašate, ali spada pod zaščito in kaj Vam je storiti. — Vaša terjatev spada pod zaščito, ako so pri dolžniku podani ostali pogoji. Ako Vaše terjatve niste vknjižili na sosedovo posestvo, ne morete pri prodaji ničesar ukreniti v varstvo Vaših interesov. Dolžnik je dolžan plačevati Vam le obroke.

Podpis listine brez prečitanja. F. M. J. R. Pred leti Vas je delodajalec odpustil iz službe, ker Vas je osumil, da ste sodelovali pri neki prevari drugih uslužbencev. Ob odpustu Vam je dal podpisati neko listino, katere Vi niste preje prečitali, niti on ni povedal, kaj vsebuje. Sedaj Vas toži na plačilo odškodnine 8500 Din, ki mu je nastala vsled prevare od strani drugih uslužbencev, ter je v tožbi predložil listino od Vas podpisano, v kateri se obvezujete navedeni znesek plačati. Vprašate, ali ste res dolžni ta znesek plačati. — V splošnem sodišče smatra, da je dotičnik, ki je kako listino podpisal, pred tem listino prečital, odnosno vsaj vedel, kaj podpiše. V pravdi lahko zatrjujete, da se ni nič govorilo o tem, da morate Vi plačati kako odškodnino delodajalcu, niti ne, kako visoko odškodnino ter da ste Vi listino podpisali, misleč, da vzamete s tem le na zna-

nje odpoved. Čeprav ne boste imeli za Vašo trditev nobenih dokazov, bo sodišče lahko verjelo Vaši izpovedi kot stranka. Seve, ako bo delodajalec imel nasprotno dokaze, da ste se tudi ustno zavezali plačati kako odškodnino, Vam sodišče skoro gotovo ne bo verjelo.

Mojstrski izpit krojača. V. P. v D. Ste izlučen krojač, nimate pa denarja za mojstrski izpit in vprašate, ali velja tudi za krojača določilo, da sme prijaviti obrt brez izpita, ako je v njej pet let delal, kakor ste to čitali v Ljudskem pravniku glede pletilcev. — Slednja določba velja le za pletilce in boste morali položiti mojstrski izpit, ako boste hoteli dobiti obrtno dovolilo.

Nezakonski otrok. H. Vaš brat, ki je bolan in brez zaslužka, ima pa 8000 Din dedščine, je dolžan za nezakonskega otroka plačevati 50 Din mesečno. Vprašate, ali smete materi otroka odvzeti, ker ste pripravljeni oskrbovati ga tako, da ne bo treba bratu plačevati mesečne vzdrževalnine. — Pravico do otroka ima predvsem nezakonska mati in brez posebnih razlogov sodišče ne bo dovolilo, ji otroka odvzeti. Okolnost, da je kdo pripravljen otroka vzeti v brezplačno oskrbo, še ne tvori razloga za odvzem otroka materi in oprostitve nezakonskega očeta od plačila. Najbrž pa bo sodišče na nezakonsko mater vplivalo, da v to pristane, ker je v prid otroku. Ako sodišče ne pristane na odvzem otroka, bo moral nezakonski oče načeti svojo dedščino in ev. tudi vso porabiti za plačilo vzdrževalnine. Ko slednja znaša le 50 Din mesečno, se ni bati, da bi se nezakonska mati z njo obogatila, kajti potrebe otroka pač presegajo 50 Din mesečno. Ako nezakonski oče umre, se bo z dedščino predvsem morala plačati vzdrževalnica. Do kake dote nezakonski otrok nima pravice napram nezakonskemu očetu.

Prevzem terjatve napram zaščitenemu dolžniku. J. F. Leta 1933 ste prevzeli terjatev zoper zaščitenega kmeta, ki izvira že od leta 1930. Vprašate, ali uživa Vaš dolžnik zaščito, ko ste Vi terjatev prevzeli šele leta 1933. — Zaščita se ravna po času nastanka terjatve in je neodvisna od ev. poznejšega prenosa. Radi tega je Vaš dolžnik zaščiten.

Politične kazni iz leta 1934 in amnestija. P. A. v K. Od okrajnega načelstva ste bili kaznovani, ker ste na nekem shodu g. Petovarja leta 1934 napravili medklince, ki so

se g. okrajnemu načelniku zdeli kaznovanja vredni. Vprašate, ali je bila izdana amnestija za take kazni, kajti sedaj Vas terjajo na plačilo. — Amnestija za gornjo kazneni ni bila izdana. Smo pa pokrenili korake, da Vam kazni ne bo treba plačati.

Dolžnost ograditve posestva. K. F. v N. Med Vašim in sosednim sadovnjakom stoji ograja, ki je že nujno potrebna popravila, sosed pa je noče popraviti, niti ne pusti, da bi jo popravili. VI. Vprašate, ali je sosed dolžan ograjo spraviti v dobro stanje. — Zakon določa, da je vsak lastnik zavezan, da skrbi na desni strani svojega glavnega vhoda za potrebno ogrado svojega prostora in za pregrado od tujega prostora. V ostalem pa posestnik praviloma ni dolžan postaviti ali popravljati mejni zid ali plot. V dobrem stanju mora plot vzdrževati le, ako bi se bilo radi odprtine bati škode za mejaša.

Jamstvo za škodo po živini. Isti. Vprašate, ali lahko zahtevate odškodnino od mejaša, ako Vam ubije ali poškoduje Vašo živino, ki bi radi slabe ograje uhajala na mejašev svet. Nadalje, ali sme mejaš zahtevati od Vas odškodnino ako Vaša živina na njegovem svetu napravi škodo, ko sam noče popravljati ograje. — Vi ste vsekakor odgovoren za škodo, ki jo Vaša živina napravi na tujem zemljišču. Kdor zaloti na svojem zemljišču tujo živino, pa še ni upravičen jo pobiti. Sme jo prepoditi s primerno silo, ali — ako je imel vsled tega škodo — zasebno zarubiti toliko glav, da zadostuje za njegovo odškodnino. Vendar se mora v osmih dneh pogoditi z lastnikom, ali pa podati svojo tožbo pred sodnikom, če ne pa vrniti zarubljeno živino. Zarubljena živina se mora tudi vrniti, ako da lastnik drugo primerno varnost. Ako Vam torej mejaš z drugačnim ravnanjem krivdoma povzroči škodo na Vaši živini, Vam mora dati odškodnino.

Kaznovanje trošarinskih prestopkov po petih letih. A. P. D. Na Vaše vprašanje, ali Vas lahko še po petih letih kaznujejo radi trošarinskega prestopka, Vam odgovorjamo, da ne.

Vojaške zadeve

Prostovoljen vstop k vojakom. R. S. L. Opozarjamo Vas, da pred dopolnitvijo 18. leta starosti ne morete vstopiti v vojaško službo, Prošnjo je vložiti na pristojno vo-

jaško okrožje ter ji razen krstnega lista priložiti dovoljenje staršev ali varuha, da smete vstopiti v vojaško službo, samski list, potrdilo o Vašem vladanju, imovinskem stanju ter poklicu, kar Vam izda občina.

Skrajšan rok za zrakoplovce. M. S. pri Sv. K. Vprašate, ali zamorejo tudi vojaki, ki služijo pri zrakoplovstvu, doseči skrajšan rok. — Tudi ti vojaki lahko dosežejo skrajšan rok, ki pa znaša 12 mesecev.

Letalska podčastniška šola. L. J. v Zg. H. Za sprejem v navedeno šolo se zahteva jugoslovansko državljanstvo, samski stan, dobro vladanje, starost najmanj 17 let in največ 21 let, odobrenje staršev ali varuha za vstop v šolo, dovršena osnovna šola ter primerno zdravje. Kdaj bo razpisan konkurz za sprejem v navedeno šolo, nam ni znano, vsekakor pa bo objavljen v dnevnem časopisju.

Tržna poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto 10. julija so pripeljali 27 konadov s klanjih svinj. Svinjsko meso je bilo po 12 do 13, slanina 13—14. Kmetje so pripeljali 15 voz sena po 30—35, 1 stame 27 in 2 čebule 3—4. Česen 5—7, fižol v stročju 1, luščeni grah 5—7.50, hren 8—9, novi krompir 2—3, kumarce za viganje 3—6, 1 kg zelja 3—5, breskve 12—16, črešnje 3—4, črnice 2.25—2.50, inozemsko grozdje 18, grozdčije 3—4, hruške 10—12, jabolka 10, marelice 10—16, luščeni orehi 20—22, suhe slive 8, celi orehi 8. Ajda 1.25, ajdovo pšeno 3—4, fižol 1.50—3, ječmen 1.25—1.50, koruza 1—1.50, oves 0.75—1.25, proso 1.50, proseno pšeno 1.50—1.75, rž 1.50—1.75. Jajca 0.40—0.75, mleko 1.50—2, smetana 8—10, kuhano maslo 28. Na trg so prinesli 18 gosi 28—40, 184 kokoši 20—25, 1973 piščancev 18—60, 20 puranov 35—45 in 32 kuncev 4—30.

Živinske in svinjske cene v Mariboru. Biki za klanje se plačajo v Mariboru po 3.50—4.40, mlada živina 4—5.50, mladi prašiči pet do šest tednov stari 100—125, sedem do devet tednov stari 100—140, tri do štiri mesece stari 160—190, pet do sedem mesecev stari 245—350, osem do deset mesecev stari 380—500 Din, eno leto stari 690—800 Din za komad. — Cene za 1 kg žive teže je bila 5—7, za 1 kg mrtve teže pa 2—11 Din.